

Udvalgets spørgsmål til udenrigsministeren og dennes svar herpå

Spørgsmål 1:

Hvornår og under hvilke omstændigheder blev Sydafrika udelukket fra deltagelse i FN's generalforsamling? Det ønskes herunder oplyst, hvilken holdning Danmark indtog.

Svar:

På FN's 25., 26., 27. og 28. generalforsamling i årene 1970-73 blev den sydafrikanske delegations fuldmagter hvert år forkastet ved afstemning i plenarforsamlingen, uden at dette reelt fik indflydelse på Sydafrikas deltagelse. Efter forkastelsen udtalte de respektive generalforsamlings præsident således, at beslutningen måtte betragtes som en alvorlig fordømmelse af Sydafrika, men at den ikke havde nogen indflydelse på de rettigheder og privilegier, som tilkom Sydafrika, herunder retten til at tale i plenarforsamlingen (den såkaldte Hambro-»ruling« opkaldt efter den norske præsident for FN's 25. generalforsamling, Edvard Hambro).

Også på FN's 29. generalforsamling i 1974 blev den sydafrikanske delegations fuldmagter forkastet. Præsidenten, Algeriets daværende udenrigsminister, Bouteflika, fulgte imidlertid ikke sine forgængeres eksempel ved at anvende Hambro-»ruling«'en, men afgav i stedet en »ruling«, som betød en suspension af den sydafrikanske delegations tale- og deltagelsesret på generalforsamlingen. Præsidenten motiverede sin »ruling« med, at der havde været et overvældende flertal for at forkaste den sydafrikanske delegations fuldmagter, hvorfor det ville være urimeligt at lade Sydafrika indtage sin plads på generalforsamlingen, men tilføjede, at han lod spørgsmålet om Sydafrikas medlemskab af FN stå åbent. »Ruling«'en gjaldt således alene den sydafrikanske delegation til FN's 29. generalforsamling.

Siden 29. generalforsamling har Sydafrika ikke formelt fremsendt fuldmagter for delegerationer til FN's efterfølgende generalforsam-

linger, og Sydafrika har således reelt ikke været repræsenteret på disse samlinger. Sydafrika er imidlertid fortsat medlem af FN og har bl.a. udnyttet sit medlemskab til ved forskellige lejligheder at tale i FN's sikkerhedsråd. Sydafrika har også i enkelte tilfælde forsøgt at indtage sin plads og/eller at få ordet på ekstraordinære og hastende ekstraordinære generalforsamlinger om Namibia-spørgsmålet, men er hver gang ved afstemninger i plenarforsamlingen blevet forhindret heri.

Et grundlæggende princip i Danmarks FN-politik er universalitetsprincippet, hvor efter alle stater uanset styreform bør kunne være medlemmer af FN. I overensstemmelse med dette princip har Danmark stemt imod alle forslag i strid med pagten om udelukkelse eller suspension af en medlemstat fra FN eller om begrænsning af en medlemstats rettigheder. Dette har også været tilfældet i samtlige afstemningssituationer om Sydafrikas deltagelse i FN's generalforsamlinger, herunder på 29. generalforsamling i 1974. I henhold til FN's pagt (artikel 5 og 6) kan generalforsamlingen kun suspendere eller udelukke en medlemsstat fra FN, såfremt FN's sikkerhedsråd forudgående har vedtaget en anbefaling herom.

Spørgsmål 2:

Vil den danske regering arbejde for, at alle lande får adgang til at deltage i FN's generalforsamling?

Svar:

Som det fremgår af svaret på spørgsmål 1, har Danmark hidtil virket for – og vil fortsat virke for – at alle stater, som måtte ønske det, kan være medlemmer af FN og dermed deltage i FN's generalforsamling. Tankegangen bag universalitetsprincippet er, at FN for bedst at kunne opfylde sin centrale målsætning om opretholdelse af international fred og sikkerhed så vidt muligt bør omfatte alle